

Halvdelen af landets kommuner kan ikke tilbyde reelt frit valg af plejehjem

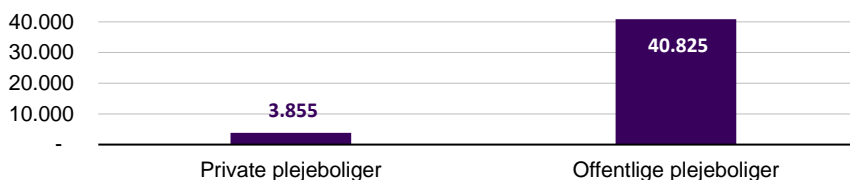
Mere end halvdelen af landets kommuner kan ikke tilbyde borgerne et frit valg mellem både kommunale og private plejehjem. Kun i 11 kommuner varetages mere end 20 pct. af plejehjemspladserne af private aktører.

Kommunerne sidder tungt på plejehjemmene

Til trods for at antallet af friplejehjem er vokset de senere år¹, er det fortsat kommunerne, der driver langt størstedelen af landets plejehjem. Således findes der på landsplan flere end 40.000 offentlige plejeboliger, mens antallet af private plejeboliger udgør 3.855. Dermed udgør de private plejeboliger blot 9 pct. af de samlede plejeboliger.

Mindre end hver 10. plejebolig er privat

Antal plejeboliger fordelt på offentlige og privat, primo 2024
Antal plejeboliger

Anm.: Oplysninger fra plejehjemsoversigten er baseret på indberetninger fra kommunerne. Fejl og mangler er så vidt muligt forsøgt korrigeret og udfyldt via manuel gennemgang. Se metodeafsnit for definition på offentlige og private plejeboligt tilbud.

Kilde: Plejehjemsoversigten.dk og manuel gennemgang

¹ DI (2022). [Historisk vækst i friplejehjem viser, at danskerne er klar til mere selvbestemmelse i velfærden \(via Ritzaui\).](#)

Hver 3. ældre i plejebolig havde ikke et frit valg i sin hjem kommune

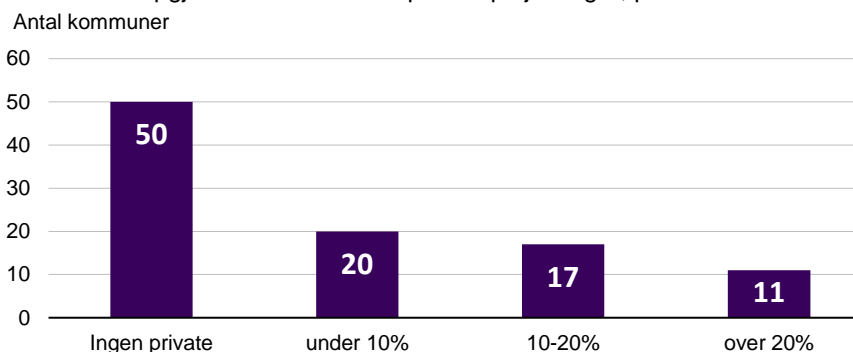
I 50 af landets 98 kommuner har de ældre borgere ikke et reelt frit valg mellem et offentlige og et private plejeboligt tilbud. På tværs af de 50 kommuner svarer det til, at ca. 14.800 plejehjemsbeboere ikke har haft et reelt frit valg.

I praksis kan adgangen til en privat plejebolig dog også være begrænset i mange af de øvrige 48 kommuner, da de private aktører typisk kun dækker en mindre del af kapaciteten. Kun i 11 kommuner udgør de private plejeboliger over 20 pct. af de samlede plejeboliger i kommunen.

Mere end halvdelen af kommunerne har ikke et frit valg på plejeboliger

Mere end halvdelen af kommunerne kan ikke tilbyde frit valg af plejebolig

Kommuner opgjort efter andelen af private plejeboliger, primo 2024

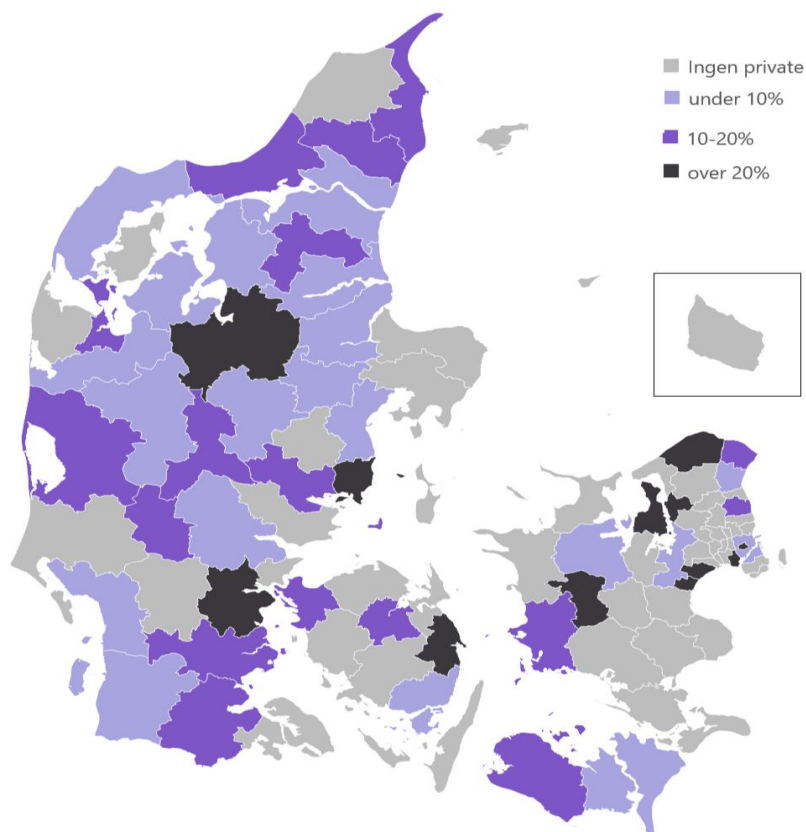
Anm.: Oplysninger fra plejehjemsoversigten er baseret på indberetninger fra kommunerne. Fejl og mangler er så vidt muligt forsøgt korrigeret og udfyldt via manuel gennemgang. Se metodeafsnit for definition på offentlige og private plejeboligt tilbud.

Kilde: Plejehjemsoversigten.dk og manuel gennemgang

Den geografiske fordeling viser desuden, at muligheden for at vælge en privat plejebolig typisk er større i de jyske kommuner, mens de fynske og sjællandske kommuner oftest kun kan tilbyde en plads på et offentligt plejehjem. Der findes dog enkelte undtagelser, idet kommuner som Solrød (39 pct.), Greve (42 pct.) og Gribskov (67 pct.) får dækket meget høje andele af deres plejeboligbehov via samarbejde med private aktører.

Det frie valg af plejebolig står stærkest i Jylland

Andel private plejehjemspladser opgjort op kommuneniveau, 2024

Anm.: Oplysninger fra plejehjemsoversigten er baseret på indberetninger fra kommunerne. Fejl og mangler er så vidt muligt forsøgt korrigeret og udfyldt via manuel gennemgang. Se metodeafsnit for definition på offentlige og private plejeboligtillbud.
Kilde: Plejehjemsoversigten.dk og manuel gennemgang

Selvbestemmelse forudsætter forskellige valgmuligheder

Ældre har haft ret til selvbestemmelse på plejeboligområdet siden 2002. Analysen viser dog, at muligheden for at vælge en plejebolig, der imødekommer den enkeltes ønsker og behov, i praksis er stærkt begrænset i kommuner, hvor der ikke findes private plejeboliger.

Mindst hver fjerde plejebolig bør være privat

Derfor har DI foreslået, at mindst 25 pct. af plejeboligerne i hver kommune skal varetages af private aktører – enten i form af friplejehjem eller konkurrenceudsatte kommunale plejehjem.² Dette krav vil dels udvide mangfoldigheden i borgernes valgmuligheder og samtidig imødekomme behovet for flere plejehjem i takt med

² DI (2023). En ny ældrelov skal sætte borgeren i centrum.

at antallet af ældre stiger. Med udgangspunkt i det eksisterende antal plejehjem vil det betyde, at godt 7.800 yderligere plejeboliger ville være varetaget af private aktører.

Sådan har vi gjort

Analysen er baseret på et udtræk fra Plejehjemsoversigten.dk, der er foretaget d. 23. januar 2024. Plejehjemsoversigtens formål er at give overblik over alle plejehjem, plejecentre og friplejeboliger målrettet ældre samt understøtte det frie valg af plejehjem. Oversigten administreres af Sundhedsdatastyrelsen på baggrund af løbende indberetninger fra kommunerne. DI har gennemgået oplysningerne om de enkelte plejehjem for fejl og mangler, der så vidt muligt er korrigeret og udfyldt. De enkelte plejehjem er herefter opdelt i **offentlige** og **private** plejehjem efter følgende definition. Til *offentlige* plejehjem regnes:

- 1) Kommunale plejehjem
- 2) Selvejende plejehjem, der har driftsoverenskomst med en kommune³

Til *private* plejehjem regnes:

- 1) Friplejehjem (enten privatejede eller selvejende uden driftsoverenskomst)
- 2) Kommunale plejehjem, hvor driften er konkurrenceudsat og overladt til en privat aktør via en udbudsproces

---

³ Selvejende plejehjem på driftsoverenskomster er defineret som offentlige plejehjem, da de er underlagt en kontrol, der svarer til kommunens kontrol med egne plejeboliger, og dermed har begrænsede muligheder for at adskille sig.